

Ümit Yaşar Oğuzcan: Şiirle 40. Yıl

"Biraz kül biraz duman o benim işte
Kerem misali yanan o benim işte
İnanma gözlerime ben ben değilim
Beni sevdiğin zaman o benim işte."

Biraz kül, biraz duman Ümit Yaşar Oğuzcan, yarın açılacak bir sergiyle (İstanbul Ümit Yaşar Sanat Galerisi) ve 10 Mayıs'ta Şan Tiyatrosu'nda düzenlenen geceyle "Şiirle 40 yıl"ını kutluyor.

40 yılda, 54 kitap, 117 baskı, 800 bin tiraj... Sanatçının şiirle 40 yılını böyle de özetleyebiliriz, "yaşadığımı yazdım, yazdığımı yaşadım" deyişiyle de...

Kırk yılın sonunda Ümit Yaşar Oğuzcan'la karşılıklı konuşuyoruz: Özellikle gençlerin dilinden düşmeyen şiirleri "aşka dair" olduğuna göre, nasıl tanımlıyor aşkı?

"Aşk ben olmaktan çıkıp, sen olabilmektir."

Bu kısa tanımlamadan sonra aşka dair bir iki ek: "Belki de ben aşka aşığım... Peki, aşkı bulabildim mi diye sorabilirsiniz. Cevabım şöyle olur: İki kez yakalıyordum ki elimden kaçtı. Üçüncüsünde yakaladım ve evlendim..."

"Demek ki Ümit Yaşar aşka aşık değil..." diye geçiriyordum ki içimden, o sürdürdü:

"Benim şiir ırmağım üç koldan besleniyor: Sizin aşk şiiri dediğinize ben duygusal şiirler, lirik şiirler diyorum. İkincisi yergi ve taşlama, hiciv şiirleri. Üçüncüsü düşünce ve felsefe yönü ağır basan Rubailer."

Aşka dair şiirleri, dillerden düşmezken, genç kızların, delikanlıların yüreklerini titretirken, mektup olup postalanırken, yastıkların altında saklanırken neden duydu başka şeyler yazma gereksinimini?

"Özgürlüklerin kısıtlandığı her yerde taşlama başlar. 1956'da böyle bir gereksinime duydum ve giderek geliştirdim. Duygusal şiirler yetmemeye başladı. Bir süre sonra taşlamanın da yetmediğini görünce Rubai'lere geçtim. Şimdi üçünü bir arada yürütüyorum."

KIRGINLIK

Yeniden aşka dair şiirlere dönüyorum: "Beni unutma..." ya da "Sana şiirler okuyacağım, gitme..." diye başlayan yakarılar, "Ölümüm bile o kadın yüzünden olmalı" ya da "...Hadi gel/Nefes almak hüner değil/Seninle olmak istiyorum" diye biten ölüm özlemi... Çaresizlik, acı çekme: "Duyarsın/Ta derinden acısını çaresiz kalmışlığın/Sevmek ne imiş bir gün anlarım..." Ya da: "Bu son aldanişım, son yıkılışım olacak/gelsen de boş artık gelmesen de, ben yoğun..."

Aşk, coşku, sevinç, çoğalma, umut da getirebilir, katabilir insana. Ama

Ümit Yaşar Oğuzcan'ın şiirinde aşka hep acılar, çileler, umutsuzluklar eşlik ediyor. Neden?

"Mutluluğa şiirlerimde çok az yer verdiğim doğru. Bence aşk büyük bir çaresizliktir. Sürekli arayıştır... Ben de uzun yıllar bu arayışın, çaresizliğin içinde çalkalandım durdum..."

Yalnız aşk değil, İstanbulda Ümit Yaşar Oğuzcan'ı böylesi "çalkantılara" sürüklüyor: Üzerine sayısız şiir yazdığı, "...Ulan İstanbul/Gözünü sevdiğim/Sokaklarında gezdiğim/Şiirini yazdığım/Her gecesinde canımdan bezdiğim İstanbul/Güzel İstanbul/Kahpe İstanbul/Canım İstanbul" dediği İstanbul:

"1961 yılında, Anadolu'dan İstanbul'a geldiğimde, bu şehir çarptı beni. Üstüme üstüme geldi: Çok güzel, çok büyük bir şehirdi ama koca bir kaos, bir büyük çalkantıydı. İstanbul insanının değer ölçüleri farklıydı. Dostluklar rastlantıya ya da çıkarılara bağlıydı. Zaman hızlı akıyordu. İnsanların ilgiye, ilişkilere vakti yoktu. İnsanlar uzaktı, semtler uzaktı, günler uzaktı... Bütün bunlar şiirime yansdı."

"Kırgınlık" dedik... Yalnız şiirlerinde değil, okuduğum kimi düz yazılarında, çeşitli söyleşilerinde, açıklamalarında da Ümit Yaşar Oğuzcan'ın özellikle aydınlarla, eleştirmenlere karşı bir kırgınlığı var gibi. Yoksa yanılıyor muyum?

"Şiirlerim üzerine iyiydi, kötüydü diye tartışılır. Bu kabulüm. Ama ortada

bir Ümit Yaşar Olayı var... Şu ana kadar en çok okunan, satan şair benim. Halkım benim şiirimi seviyor. Üç kuşak benimsemiş bu şiirleri... Eleştirmenlerimiz, hele hele TRT bu gerçeği görmezlikten geliyor. İlgisizlikleri, suskunlukları benim için bir kayıp olduğu kadar onlar için de büyük ayıp... Bugüne kadar televizyona çıkayım diye bir kere bile çağırmadılar. Bırakın televizyona çıkmayı, benim şiirlerimden yapılmış şarkıları çalarlar da bir kere olsun adımları anmalar..."

Son bir soru: 40 yılını birlikte geçirdiği "şiir"i tanımlayacak olsa nasıl tanımlar Oğuzcan?

"Aşk gibi, şiirin de bugüne değin binlerce tanımı yapılmış. Fakat hiçbiri tek başına ne şiiri anlatabilmiş ne de aşkı. Ben şiir anlayışımı sayıları beş bini aşan şiirlerimle ortaya koydum. Buna eklenecek başka bir sözüm yok."

Şiir konusunda, şiirlerinden başka söyleyecek bir sözü olmadığını belirten Ümit Yaşar Oğuzcan, konuşmamızın sonunda, "şiirle 40 yıl" şerefine, okullara şu dizeleri yolladı:

"Nice günler geceler, nice yazlar ve kışlar

Geçen koskoca bir yaşam doğrularla yanlışlarla

Tiradın bitti oyuncu, yum gözlerini sus, dinle

Son perde iniyor artık, yuhalarla alkışlarla."

